

Ornitologický průzkum navrhované PR Břidličná

Ornithological inventory of proposed Nature Reserve Břidličná (Jeseníky Mts.)

Martin Vavřík ¹⁾

¹⁾ Sobotín 54, 788 16; vavrik.martin@seznam.cz

Vavřík M. 2007–2008: Ornitologický průzkum navrhované PR Břidličná. *Ornithological inventory of proposed Nature Reserve Břidličná (Jeseníky Mts.)* Zprávy MOS 65–66: 62–74.

V roce 2006 proběhl ornitologický průzkum navrhované přírodní rezervace Břidličná v CHKO Jeseníky. Celková plocha navržené rezervace je 650 ha., v nadmořské výšce 750–1 370 m. Bučina, nízké i vzrostlé horské smrčiny, klečové pásmo a subalpínské hole jsou hlavními typy biotopů na území. Bylo zjištěno celkem 53 druhů, z toho 49 hnízdicích. Pro jmenované biotopy jsou uvedeny typické druhy ptáků. Pro lejska malého, lindušku horskou, holuba doupňáka, výra velkého a čápa černého je navržen odpovídající management prostředí.

An inventory of birds in a proposed nature reserve Břidličná (Jeseníky Mts., North Moravia, Czech Republic) took place in the breeding season in 2006; some older data were also used. The total area of the study area was 650 ha, 750–1 370 m a.s.l. Beech, spruce, dwarf pine and sub-Alpine open areas were the main habitats types. Altogether 53 species were recorded, 49 of them breeding. The typical species of those habitats are described, and appropriate management for important bird species (Red-breasted Flycatcher, Rock Pipit, Stock Dove, Eagle Owl, Black Stork) is suggested.

Keywords: Nature Reserve Břidličná, Jeseníky Mts., bird inventory; management

Úvod

Tento průzkum byl zpracován pro potřeby Správy CHKO Jeseníky jako podklad pro vyhlášení přírodní rezervace Břidličná. Veškeré podklady týkající se vymezení území, geologické, geo-morfologické a botanické charakteristiky má již Správa CHKO k dispozici; tato práce se proto zaměřuje čistě na průzkum ornitologický. Jsou zde uvedeny jen ty charakteristiky, které mají bližší význam pro výskyt jednotlivých druhů ptáků. Průzkum byl zpracován autorem článku.

CHARAKTER SLEDOVANÉHO ÚZEMÍ

Navrhovaná přírodní rezervace Břidličná se rozkládá v jižní části hlavního hřebene Hrubého Jeseníku od jihovýchodních svahů Velkého Máje po okolí Ztracených skal a Zelených kamenů, a to v nadmořské výšce od 750 do 1370 m n. m. Díky tomuto vertikálnímu rozsahu zahrnuje plynulý přechod přirozených a polopřirozených biotopů od listnatých lesů

po subalpínské hole. Z hlediska ornitologického výzkumu bylo nejhodnější rozdělit biotopy do pěti typů – bučiny, vzrostlé horské smrčiny, nízké horské smrčiny, porosty kleče a subalpínské hole. Mimo tyto plošně zastoupené typy je možné ještě odlišit dva lokálně omezené biotopy, a to vodní toky a skály se suťovými poli.

Bučiny. Bukové porosty tvoří na území navrhované PR tři oddělené plochy. První se nachází na severních svazích pod vrcholem Špičáku, druhá v oblasti Čertovy stěny pod vrcholem Břidličné a třetí v místě, kde tok Merty opouští území rezervace. Jednotlivé porosty se mírně liší především skladbou a hustotou podrostu, expozicí a sklonem svahu. Horní hranice bukových porostů se nachází přibližně ve výšce 1070 m n. m.

Vzrostlé horské smrčiny. Navazují na bukové porosty, tvoří souvislý pás na jižním a východním okraji PR a dvě izolované oblasti na severozápadním okraji. Přechod do následujících

cího typu biotopu je víceméně plynulý, proto byla, jako rozhodující horní hranice, vybrána nadmořská výška 1200 m n. m. V porostech převládají vzrostlé exempláře smrku ztepilého (výška přes 10 m), podrost tvoří většinou keříčkové porosty brusnice borůvky. Na několika místech je porost silně narušen imisními vlivy, které vedly ke vzniku holin zarůstajících náletem smrku, buku, břízy a jiných dřevin. Toto rozdělení bylo zvoleno pro odlišnost využívání ptáky právě s ohledem na charakter biotopů, kdy okolo nadmořské výšky 1200 m n. m. klesá výška smrků pod 10 m.

Nízké horské smrčiny. Navazují na předchozí a končí místy ostře, místy rozvolněně ve výškách mezi 1300–1350 m n. m. Na některých místech přecházejí do porostu kleče. Od předchozího biotopu se liší především menším vzrůstem stromu a větší rozvolněností porostu. Tvoří souvislý lem kolem vrcholové části rezervace s výjimkou místa, kde rezervace navazuje na hřeben Velkého Máje. Místy, zvláště na západních svazích Jeleního hřbetu, dochází k prolínání tohoto biotopu s subalpínskými holemi, vzniká jakési mozaikovitě společenstvo. Tento přechodný biotop je bližší zapojeným nízkým smrčinám, ke kterým je v rámci této práce přiřazen.

Kleč. Klečové porosty tvoří souvislou plochu na východním okraji hřebene, hranici mezi nimi a subalpínskými holemi tvoří většinou turistická hřebenová značka. Západně od této cesty rostou jen omezené porosty v okolí vrcholu Pecného a rozsáhlejší protáhlý porost na východě vrcholu Jeleního hřbetu. Na horní hranici lesa na západě hřebene se kleč prakticky nevyskytuje. Porosty kleče jsou převážně zapojené, s minimem otevřených ploch. Tyto plochy jsou obvykle zarostlé keříčky brusnic a vřesu.

Hole. Subalpínské hole tvoří souvislou plochu ve výškách nad 1300 m n. m.; začínají u vrcholu Pece a plynule pokračují za severní hranici rezervace. Jsou tvořeny dvěma základními typy společenstev. Prvním je společenstvo

svazu Nardion s převládajícími trávami (smilka tuhá, metlička křivoloká, třtiny). Největší souvislá plocha tohoto typu se nachází na vrcholu Jeleního hřbetu, menší a užší pak na východním okraji Jeleního hřbetu u turistické cesty a mezi vrcholy Břidličné a Pecného. Druhým typem je společenstvo svazu Vaccinion s převládajícími keříčky (brusnice borůvka, brusnice brusinka, vřes obecný). Toto společenstvo se vyskytuje především mezi vrcholy Pece a Pecného, na západním okraji hole mezi Pecným a Břidličnou a na jihozápadním okraji Jeleního hřbetu. V obou typech společenstev rostou místy roztroušeně jednotlivě nebo ve skupinkách smrky a jalovce.

Okolí vodních toků. Poněkud odlišný biotop se vyvinul pouze v okolí tří větších vodních toků – Mertvy mezi Jelením hřbetem a hřebem Františkovy myslivny, jejího přítoku mezi Břidličnou a Jelením hřbetem a Podolského potoka pod Jelení studánkou. U těchto toků se vyvinul buď porost kapradiny paprkatky horské (Athyrion) nebo velmi úzký pás bylinných niv (Adenostylien). Z hlediska ornitologického výzkumu jsou všechny tyto plochy příliš malé, proto nebyly samostatně hodnoceny.

Skály a sutě. Na území navrhované rezervace se nachází několik různě velkých oblastí s rozsáhlejším výskytem skal a sutí. V oblasti bučin se nacházejí exponované skalní stěny u toku Mertvy, na Špičáku i na Čertově stěně. V oblasti vzrostlých smrčin jsou nejvýraznějšími objekty Ztracené kameny a Zelené kameny, v jejich okolí se nachází řada menších skalních výchozů. V oblasti nízkých smrčin je obnažený skalní stupeň nad Ztracenými kameny a zasahují do něj sutě Břidličné. Nejvýraznějším výskytem tohoto biotopu je vlastní vrchol Břidličné a jeho západní a severní svahy. Nachází se zde řada skalních stupňů, izolované sklaní věže a rozsáhlá suťová pole. Všechny tyto biotopy jsou hodnoceny v rámci výše zmíněných hlavních biotopů.

METODIKA A MATERIÁL

Základní data pro inventarizaci byla získána v hnízdní sezóně roku 2006. Výzkumu bylo v tomto roce věnováno celkem 32 hodin, rozložených do osmi jednotlivých návštěv. Trasy návštěv byly voleny tak, aby pokryly všechny typy biotopů a pokud možno všechny části plochy. K doplnění byla použita data získaná při předchozích návštěvách, především z liniového sčítání z roku 2004.

Základním zdrojem údajů pro tuto práci je liniové sčítání, které sloužilo ke zjištění celkové početnosti a poměrného zastoupení jednotlivých druhů. Na ploše rezervace bylo vytyčeno několik linií, které zasahovaly do všech hlavních biotopů. Celkově bylo v roce 2004 a 2006 sčítáno na téměř 40 km linií (včetně opakovaných sčítání na stejné linii). V tabulkách jednotlivých biotopů jsou uvedeny orientační délky linií v kilometrech. Výsledky sčítání na liniích jsou uvedeny vždy v počtu předpokládaných párů (okrsků). Za jedno zjištění je obvykle považován zpívající samec, někdy pár či varující jedinec. Větší pozorované skupinky ptáků (týká se především křívek) jsou přepočítány na minimální pravděpodobný počet zahrnutých párů.

Mimo sčítání na liniích byla věnována pozornost vyhledávání méně rozšířených druhů a druhů se specifickým nárokem na biotop, jako jsou kulík hnědý, pěvuška podhorní, linduška horská, ptáci vázaní na vodní toky atd. Pozornost byla věnována převážně otevřeným plo-

chám holí, suťovým polím, skalním výstupům, prameništím a okolí vodních toků. Výsledky z těchto kontrol jsou zahrnuty v celkové tabulce druhů a v komentářích k jednotlivým druhům.

Odhady početnosti jednotlivých druhů ptáků na území navrhované rezervace byly založeny na liniových sčítáních v jednotlivých typech biotopů i na poznatkách z kontrol mimo linie. Výsledky z prozkoumaných ploch byly extrapolovány na plochy nenavštívené podle procentuálního zastoupení prozkoumané části biotopu. Skutečné hodnoty se od odhadovaných mohou lišit, ne však příliš výrazně.

CELKOVÉ VÝSLEDKY

Výsledky ornitologického průzkumu navrhované přírodní rezervace Břidličná jsou rozděleny do dvou kapitol. V první jsou uvedeny celkové výsledky pro celou plochu rezervace, včetně doplňujících informací k jednotlivým zjištěným druhům ve druhé výsledky podle jednotlivých druhů biotopů, tak jak byly uvedeny v charakteristice sledované oblasti.

Na území navrhované přírodní rezervace Břidličná bylo zaznamenáno celkem 53 druhů ptáků, z nichž čtyři sem pouze zalétly, většinou za účelem lovu. Hnízdění je tedy možné předpokládat u zbývajících 49 druhů. Přehled všech zjištěných druhů, jejich výskyt v jednotlivých biotopech a odhad jejich početnosti na území rezervace je uveden v samostatné tabulce.

Tab. 1: Přehled všech druhů v PR Břidličná, tučně jsou vyznačeny významné druhy /*Species list for Nature Reserve Břidličná. Important species are in bold.*

Druh	Výskyt v jednotlivých typech prostředí							Odhad početnosti
	bučiny	smrčiny	nízké smrčiny	kleč	hole	skály	toky	
orel skalní (<i>Aquila chrysaetos</i>)								0-1 p.
káně lesní (<i>Buteo buteo</i>)					(lov)			0-2 p.
sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>)						+		0-1 p.
poštolka obecná (<i>Falco tinnunculus</i>)					(lov)			-
holub hřivnáč (<i>Columba palumbus</i>)	++	++						20-50 p.
holub doupeňák (<i>Columba oenas</i>)	+							0-5 p.

hrdlička divoká (<i>Streptopelia turtur</i>)						+		0-1 p.
kukačka obecná (<i>Cuculus canorus</i>)	+	+		++	+			10-20 p.
sýc rousný (<i>Aegolius funereus</i>)		+						2-5 p.
rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)						(lov)		-
datel černý (<i>Dryocopus martius</i>)		+						1-5 p.
skřivan polní (<i>Alauda arvensis</i>)						++		15-20 p.
vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)						(lov)		-
linduška lesní (<i>Anthus trivialis</i>)	+	++	++	+	+			50-100 p.
linduška luční (<i>Anthus pratensis</i>)			+		+++	+		80-120 p.
linduška horská (<i>Anthus spinoletta</i>)					+	++		5-10 p.
konipas bílý (<i>Motacilla alba</i>)						(přelet)		-
konipas horský (<i>Motacilla cinerea</i>)							+	1-5 p.
sojka obecná (<i>Garrulus glandarius</i>)		+						2-5 p.
ořešník kropenatý (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)			+				+	2-10 p.
krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)		+	+	+	+			0-1 p.
skorec vodní (<i>Cinclus cinclus</i>)							+	1-5 p.
střízlík obecný (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	++	++	+				++	20-50 p.
pěvuška modrá (<i>Prunella modularis</i>)		++	++	+++				100-200 p.
pěnice černohlavá (<i>Sylvia atricapilla</i>)	+++	++		+				40-70 p.
pěnice slavíková (<i>Sylvia borin</i>)	+							1-10 p.
pěnice hnědokřídlá (<i>Sylvia communis</i>)		+		+				5-20 p.
pěnice pokřovná (<i>Sylvia curruca</i>)				+				2-5 p.
budníček menší (<i>Phylloscopus collybita</i>)	+	+++		+				50-100 p.
budníček větší (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	+	++		+++				50-150 p.
budníček lesní (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	++							5-10 p.
králíček obecný (<i>Regulus regulus</i>)		++		+				30-70 p.
králíček ohnivý (<i>Regulus ignicapillus</i>)	+	++		+				30-70 p.
lejsek černohlavý (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	++							2-10 p.
lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>)	++							0-5 p.
rehek domácí (<i>Phoenicurus ochruros</i>)							+	0-5 p.
rehek zahradní (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)		+	++	+				20-40 p.
červenka obecná (<i>Erithacus rubecula</i>)	+++	+++		+			+	100-150 p.
kos černý (<i>Turdus merula</i>)	+	+		+				10-30 p.
kos horský (<i>Turdus torquatus</i>)		+						5-10 p.
drozd zpěvný (<i>Turdus philomelos</i>)	+	+		+				10-20 p.
drozd brávník (<i>Turdus viscivorus</i>)		+	++	++				20-40 p.
sýkora uhelníček (<i>Parus ater</i>)	+	+++	++					50-150 p.
sýkora parukářka (<i>Parus cristatus</i>)		+						5-20 p.
mlynařík dlouhoocasý (<i>Aegithalos caudatus</i>)								0-5 p.
šoupálek dlouhoprstý (<i>Certhia familiaris</i>)		+						5-20 p.
pěnkava obecná (<i>Fringilla coelebs</i>)	+++	+++	+++	+++				500-1000 p.
hýl obecný (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)		+		+				10-20 p.
čížek lesní (<i>Carduelis spinus</i>)		++	++	++				50-100 p.
konopka obecná (<i>Carduelis cannabina</i>)			+			+		0-1 p.
čečetka zimní (<i>Carduelis flammea</i>)				+				5-20 p.
křivka obecná (<i>Loxia curvirostra</i>)		++	+++	++				50-200 p.
strnad obecný (<i>Emberiza citrinella</i>)						+		0-1 p.

Poznámky k jednotlivým zjištěným druhům

Orel skalní (*Aquila chrysaetos*) KO, I. Ojedinelé pozorování, které však může ukazovat na budoucí možné zahnízdění. 22. 05. 2006 poletovali nad lesem na východním svahu Pecného dva mladí ptáci. Podle chování se mohlo jednat o mladý pár. Zajímavé je, že 25. 09. protahoval jeden orel skalní nad školou v Petrově nad Desnou směrem k jihu.

Káně lesní (*Buteo buteo*). Podle všeho na území rezervace nehnízdí, pouze sem zaletují lovit. Přes toto nelze vyloučit hnízdění v okrajových částech.

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*) KO, CR, I. V roce 2006 byl 3× pozorován v oblasti rezervace. 14. 05. 2006 vylétl jeden pták ze skal Čertovy stěny a kroužil v oblasti sedla u Jelení studánky. V místě pozorování nebyly zjištěny žádné stopy hnízdění. 08. 06. 2006 letěl jeden pták nízko nad lesem pod Ztracenými kameny k severu směrem ke Špičáku. Konečně 26. 07. 2006 kroužil pár sokolů nad Velkým Májem na hranici rezervace. Tato pozorování ukazují na možné hnízdění jednoho páru na ploše rezervace, na druhé straně nelze vyloučit, že se jedná o lichého jedince. Ve třetím případě jde pravděpodobně o ptáky hnízdící v údolí Desné mimo rezervaci.

Poštolka obecná (*Falco tinnunculus*). Na ploše podle všeho nehnízdí, občas zaletuje lovit nad hole v oblasti Břidličné a nad Malým kotlem.

Holub hřivňáč (*Columba palumbus*). Těžištěm výskytu v rezervaci jsou vzrostlé horské smrčiny, vyskytují se také v bučinách.

Holub douphák (*Columba oenas*) SO, VU. Při inventarizaci nebyl zjištěn. Pravděpodobně je hnízdění v bučinách – zde byl zjištěn dříve v minulosti (28. 05. 2002).

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*). Ojedinelé zjištění – 15. 05. 2004 volal jeden pták přímo na vrcholu Břidličné.

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*). Byla zaznamenána ve všech biotopech včetně vrcholových holí.

Sýc rousný (*Aegolius funereus*) SO, VU, I. Byl zjištěn na jižním okraji rezervace mezi Ztracenými

mi a Zelenými kameny, kde se 15. 05. 2004 ozývali vedle sebe dva samci. Roztroušený výskyt po obvodu rezervace je velmi pravděpodobný.

Rorýs obecný (*Apus apus*) O. Zaletuje lovit nad hole – např. 25. 06. 1996 lovilo přes 10 ex. nad vrcholem Břidličné.

Datel černý (*Dryocopus martius*) LC, I. V dřívějších letech byl zaznamenán v jednotlivých případech ve vzrostlé horské smrčíně na jižním okraji rezervace – 16. 06. 1996 a 28. 05. 2002 pod Ztracenými kameny, 15. 05. 2004 v oblasti Zelených kamenů.

Skřivan polní (*Alauda arvensis*). Roztroušeně hnízdí na holích od Pecného přes Břidličnou a Jelení hřbet po svahu Velkého Máje.

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*) O, LC. Zaletuje lovit nad hole – např. 08. 06. 2006 2 ex. nad Břidličnou.

Linduška lesní (*Anthus trivialis*). Běžný druh horských smrčín. Podle výzkumu z rezervace i z jiných oblastí dosahuje nejvyšších denzit těsně pod horní hranici lesa. Roztroušeně se proto vyskytují i v rozptýlených skupinkách smrků na holích.

Linduška luční (*Anthus pratensis*) LC. Charakteristický druh subalpínských holí, jinde se vyskytuje jen ojedinelé. Hnízdí po celé ploše holí od Peci po severní hranici rezervace. Těžištěm výskytu je vrcholová oblast Břidličné a Jeleního hřbetu.

Linduška horská (*Anthus spinoletta*) SO, CR. Jeden z významných druhů rezervace. Tradičním hnízdištěm jsou po řadu let sutě na vrcholu Břidličné, dalšími stanovišti jsou nejvyšší části pramenných oblastí Merty mezi Břidličnou a Jelením hřbetem a mezi Jelením hřbetem a Velkým Májem.

Konipas bílý (*Motacilla alba*). Ojedinelé pozorování – 26. 07. 2006 přelétl 1 ex. ve výšce nad vrcholem Pecného.

Konipas horský (*Motacilla cinerea*). Do rezervace zasahuje podél jednotlivých toků; prokazatelně byl zjištěn pouze na Podolském potoce na hranici rezervace (15. 05. 2004).

Sojka obecná (*Garrulus glandarius*). Ojedinele byla zaznamenána v horské smrčtině – 15. 05. 2004 v oblasti Zelených kamenů, 27. 05. 2006 na západních svazích Jeleního hřbetu a 03. 08. 2006 na severních svazích Břidličné.

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*) O, VU. V roce 2006 byl zjištěn pouze jednou u Ztracených kamenů (08. 06. 2006). Na stejné lokalitě byl ořešník zaznamenán již v dřívějších letech (např. 21. 05. 1994). Dříve byl zjištěn také u Jelení studánky (25. a 26. 06. 1996) a u Zele-ných kamenů (06. 06. 1999). Na ploše rezervace se jistě vyskytuje pravidelně.

Krkavec velký (*Corvus corax*) O, VU. V roce 2006 byl zjištěn pouze 26. 07. na vrcholu Pecného. Na hřebeni je zjišťován pravidelně, pravděpodobně sem zalétá lovit z nižších poloh (dříve např. 25. 06. 1996 2 ex. na Břidličné, 21. 05. 1994 1 ex. na Jelením hřbetu).

Skorec vodní (*Cinclus cinclus*) LC. Byl zaznamenán 03. 08. 2006 na horním toku Merty v oblasti horní hranice lesa.

Střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*). Vyskytuje se roztroušeně především ve vyšších horských smrčtinách, zvláště v okolí menších vodních toků.

Pěvuška modrá (*Prunella modularis*). Jeden z nejhojnějších druhů na území rezervace. Dominantní druh klečových porostů, běžná je také v nízkých horských smrčtinách na horní hranici lesa.

Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*). Běžný druh v nižších partiích rezervace (bučiny a vysoké smrčiny), vystupuje jednotlivě až do pásma kleče.

Pěnice slavíková (*Sylvia borin*). Ojedinele zjištěna v bukových porostech. Podle poznatků z jiných oblastí se pravděpodobně velmi roztroušeně vyskytuje až po horní hranici lesa.

Pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*). Její výskyt se neprojevil na sčítání v liniích, mimo tato sčítání však byla občas zjištěna na mýtinách ve vzrostlé horské smrčtině a také v pásmu kleče. Její výskyt v rezervaci není však nijak početný.

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*). V roce

2006 byla pravidelně zjišťována v pásmu kleče v oblasti vrcholu Pecného (kde byla pozorována i dříve – 15. 05. 2004), jednou byla zjištěna také na jižní hranici kleče na Peci. V dřívějších letech byla zaznamenána na Jelení studance (26. 06. 1996). Podle zjištění z jiných částí Jeseníků se vyskytuje roztroušeně na mýtinách v horské smrčtině i na horní hranici lesa.

Budníček menší (*Phylloscopus collybita*). Velmi početně se vyskytuje ve vzrostlé horské smrčtině, kde je třetím nejčastějším druhem. V menším počtu vystupuje i do nižší smrčiny a ojedinele do pásma kleče. Zajímavé je, že po vyvedení mláďat se jeho výskyt nad horní hranici lesa výrazně zvýšil – 26. 07. 2006 byla zjištěna řada ptáků včetně malých skupinek (snad rodinky) na horní hranici lesa i v roztroušených smrčcích přímo na holích.

Budníček větší (*Phylloscopus trochilus*). Velmi početný druh s nejvyšší hustotou výskytu v pásmu kleče, kde je spolu s pěvuškou modrou dominantním druhem. V horských smrčtinách se vyskytuje především na mýtinách.

Budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*). Na ploše rezervace se pravidelně vyskytuje pouze v oblasti bučin, do oblasti smrčtin jeho vertikální rozšíření nedosahuje.

Králíček obecný (*Regulus regulus*). Početný druh vzrostlých horských smrčtin, ojedinele vystupuje i výše, a to až do pásma kleče (10. 06. 2006, zpíval u Pece).

Králíček ohnivý (*Regulus ignicapillus*). Početný druh vzrostlých horských smrčtin; jeho početnost není o mnoho nižší než u králíčka obecného. Rovněž vystupuje ojedinele až do pásma kleče (zaznamenán 15. 05. 2004 na hřebeni). Na rozdíl od králíčka obecného byl pravidelně zjišťován i v bučinách.

Lejssek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*) NT. Pravidelně se zřejmě vyskytuje v bučinách na Špičáku, kde byl zaznamenán i v předchozích letech (28. 05. 2002, 1 samec); byl zjištěn také na Čertově stěně.

Lejssek malý (*Ficedula parva*) SO, VU, I. V roce 2006 nebyl na ploše rezervace zjištěn, nicméně

ně zjišťování tohoto druhu není jednoduché. V bučinách na Špičáku byl zjištěn v minulosti (28. 05. 2002 dva zpívající samci), jeho pravidelný výskyt na této lokalitě je velmi pravděpodobný.

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*). V roce 2006 nebyl zjištěn. Nepravidelně hnízdí na skalách Ztracených kamenů (07. 07. 1996 – rodinka 5 ex.) a Pecného (15. 05. 2004 a 27. 05. 2005 zpívající samec).

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*). Charakteristický druh nízkých horských smrčín, odkud zasahuje jak dolů na mýtiny vzrostlých smrčín tak ojedinele nahoru do pásma kleče. Např. průsek pod Ztracenými skálami je již po léta tradičním okrskem tohoto druhu (prvně zde zjištěn v červnu 1996).

Červenka obecná (*Erithacus rubecula*). Velmi hojný druh bučin a vzrostlých horských smrčín (v těch je dokonce druhým nejčastějším druhem po pěnkavě). Do nižších smrčín zasahuje už jen ojedinele.

Kos černý (*Turdus merula*). Vyskytuje se především ve vzrostlých horských smrčínách, ojedinele zasahuje až do pásma kleče (22. 05. 2006 – dva zpívající samci mezi Pecným a Břidličnou).

Kos horský (*Turdus torquatus*) SO, EN. Nehojný druh horských smrčín; mimo zjištění na liniích byli dva ptáci pozorováni 26. 07. 2006 u Ztracených kamenů.

Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*). Roztroušeně se vyskytuje v bučinách a vzrostlých smrčínách, ojedinele zasahuje i do pásma kleče.

Drozd brávník (*Turdus viscivorus*). Roztroušeně se vyskytuje ve všech typech prostředí, na rozdíl od ostatních drozdů také dosti pravidelně v pásmu kleče; občas byl pozorován při přeletu nízko nad holemi.

Sýkora uhelníček (*Parus ater*). Velmi početný druh bučin a vzrostlých horských smrčín, jen okrajově zasahuje i do nižších horských smrčín.

Sýkora parukářka (*Parus cristatus*) LC. Nehojný druh vzrostlých horských smrčín.

Mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*). V roce 2006 nebyl zjištěn. Okrajově zasahuje do

nejjižnějších částí rezervace – 19. 05. 2003 byl zjištěn pod Ztracenými skálami.

Šoupálek dlouhoprstý (*Certhia familiaris*). Nehojně se vyskytuje ve vzrostlých smrčínách.

Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*). Absolutně nejpočetnější druh rezervace. Ve všech typech lesních porostů (bučiny, smrčiny) je nejhojnějším druhem s dominancí kolem 30%, početná je také v porostech kleče, odkud ojedinele vystupuje do rozptýlených smrčků na holích.

Hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*). Velmi roztroušeně se vyskytuje v horských smrčínách i porostech kleče.

Čížek lesní (*Carduelis spinus*). Vyskytuje se v malých počtech v obou typech smrčín, v kleči i v roztroušených smrčcích na holích.

Konopka obecná (*Carduelis cannabina*). Ojedinelé pozorování – 10. 06. 2006 zpíval samec na Ztracených kamenech.

Čečetka zimní (*Carduelis flammea*) NT. Nepočetný druh na horní hranici lesa a v pásmu kleče. V roce 2004 i 2006 byla zjištěna v kleči mezi Jelení studánkou a Pecným, v roce 2006 více párů (až tři) v sedle nad Malým kotlem.

Křivka obecná (*Loxia curvirostra*). Velmi početná na horní hranici lesa, početná je také v horních partiích smrčín. V roce 2006 se nad horní hranici lesa v rezervaci pohybovalo hejno několika desítek ptáků. Tradiční lokalitou jsou nízké smrčky a porosty kleče v blízkosti Jelení studánky.

Strnad obecný (*Emberiza citrinella*). Ojedinelé pozorování – 15. 05. 2004 zpíval samec u vrcholku Pecného.

CHARAKTERISTIKA ORNITOCENÓZ JEDNOTLIVÝCH BIOTOPŮ

Bučiny. Dominantními druhy bučin jsou pěnkava obecná a červenka obecná, relativně pravidelně se zde objevují sýkora uhelníček, pěnice černohlavá a další. Charakteristickými druhy bučin, které se v jiných typech biotopů v rámci rezervace nevyskytují, jsou budníček lesní, lejsek černohlavý, lejsek malý a holub doupňák.

Tab. 2: Bučiny – výsledky ze sčítání na liniích/ *Beech forest - results from line counts.*

Druh	Jelení hřbet, 27. 5. 06 0,5 km		Čertova stěna, 27. 5. 06 0,6 km		Špičák, 27. 5. 06 1 km		Špičák, 14. 5. 06 1 km	
	n	%	n	%	n	%	n	%
	<i>Fringilla coelebs</i>	4	25,0	3	16,7	5	41,7	4
<i>Erithacus rubecula</i>	4	25,0	3	16,7	3	25,0	-	-
<i>Parus ater</i>	1	6,3	1	5,6	3	25,0	1	14,3
<i>Regulus ignicapillus</i>	2	12,5	1	5,6	-	-	-	-
<i>Sylvia atricapilla</i>	1	6,3	1	5,6	1	8,3	-	-
<i>Columba palumbus</i>	1	6,3	1	5,6	-	-	-	-
<i>Phylloscopus collybita</i>	1	6,3	1	5,6	-	-	-	-
<i>Phylloscopus trochilus</i>	-	-	2	11,1	-	-	-	-
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	-	-	1	5,6	-	-	1	14,3
<i>Cuculus canorus</i>	1	6,3	-	-	-	-	-	-
<i>Anthus trivialis</i>	-	-	1	5,6	-	-	-	-
<i>Troglodytes troglodytes</i>	-	-	1	5,6	-	-	-	-
<i>Sylvia borin</i>	-	-	1	5,6	-	-	-	-
<i>Ficedula hypoleuca</i>	-	-	1	5,6	-	-	-	-
<i>Turdus merula</i>	-	-	-	-	-	-	1	14,3
<i>Turdus philomelos</i>	1	6,3	-	-	-	-	-	-

Tab. 3: Vzrostlé horské smrčiny – výsledky ze sčítání na liniích/ *Mature mountain spruce forest - results from line counts.*

Druh	Nad Skřítkem – Ztracené kameny, 1 km										Nad Skřítkem Jelenka, 4 km		Jelení hřbet, 0,5 km			
	15. 5. 04		22. 5. 06		28. 5. 06		8. 6. 06		10. 6. 06		15. 5. 04		28. 5. 06		27. 5. 06	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<i>Fringilla coelebs</i>	16	51,6	10	27,8	7	30,4	9	42,9	10	32,3	55	35,0	38	42,7	5	22,7
<i>Erithacus rubecula</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3,2	16	10,2	15	16,9	3	13,6
<i>Phylloscopus collybita</i>	1	3,2	2	5,6	1	4,4	-	-	2	6,5	8	5,1	10	11,2	2	9,1
<i>Parus ater</i>	1	3,2	1	2,8	3	13,0	3	14,3	-	-	9	5,7	6	6,7	1	4,6
<i>Prunella modularis</i>	3	9,7	2	5,6	1	4,4	-	-	-	-	8	5,1	-	-	1	4,6
<i>Sylvia atricapilla</i>	-	-	4	11,1	3	13,0	2	9,5	2	6,5	2	1,3	5	5,6	3	13,6
<i>Regulus regulus</i>	1	3,2	-	-	-	-	1	4,8	1	3,2	10	6,4	2	2,3	-	-
<i>Anthus trivialis</i>	2	6,5	7	19,4	3	13,0	1	4,8	3	9,7	1	0,6	-	-	-	-
<i>Regulus ignicapillus</i>	-	-	-	-	-	-	1	4,8	1	3,2	5	3,2	4	4,5	-	-
<i>Columba palumbus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6,5	5	3,2	1	1,1	1	4,6
<i>Phylloscopus trochilus</i>	1	3,2	1	2,8	-	-	-	-	1	3,2	5	3,2	1	1,1	1	4,6
<i>Carduelis spinus</i>	1	3,2	1	2,8	1	4,4	-	-	1	3,2	6	3,8	-	-	1	4,6

<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	3,2	2	5,6	1	4,4	1	4,8	1	3,2	4	2,6	1	1,1	-	-
<i>Loxia curvirostra</i>	2	6,5	1	2,8	-	-	-	-	-	-	5	3,2	-	-	-	-
<i>Turdus merula</i>	-	-	1	2,8	2	8,7	1	4,8	2	6,5	1	0,6	3	3,4	-	-
<i>Cuculus canorus</i>	1	3,2	2	5,6	-	-	-	-	1	3,2	2	1,3	-	-	-	-
<i>Turdus viscivorus</i>	1	3,2	-	-	-	-	1	4,8	-	-	2	1,3	-	-	1	4,6
<i>Parus cristatus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3,2	1	0,6	2	2,3	-	-
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	-	-	1	2,8	1	4,4	-	-	1	3,2	1	0,6	-	-	1	4,6
<i>Turdus philomelos</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1,3	-	-	1	4,6
<i>Aegolius funereus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1,3	-	-	-	-
<i>Garrulus glandarius</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,6	-	-	1	4,6
<i>Turdus torquatus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1,3	-	-	-	-
<i>Certhia familiaris</i>	-	-	1	2,8	-	-	1	4,8	-	-	1	0,6	-	-	-	-
<i>Buteo buteo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3,2	-	-	-	-	-	-
<i>Dryocopus martius</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,6	-	-	-	-
<i>Motacilla cinerea</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,6	-	-	-	-
<i>Sylvia communis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,6	-	-	-	-
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,1	-	-

Tab. 4: Nízke horské smrčiny – výsledky ze sčítání na liniích/ *Low spruce mountain forests - results from line counts.*

Druh	U Ztracených kamenů								Pod Jelení studánkou					
	0,5 km								1 km					
	15. 5. 04		22. 5. 06		28. 5. 06		8. 6. 06		10. 6. 06		15. 5. 04		28. 5. 06	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
<i>Fringilla coelebs</i>	11	45,8	8	57,1	1	33,3	4	30,8	8	26,7	17	42,5	3	60,0
<i>Loxia curvirostra</i>	2	8,3	-	-	-	-	1	7,7	14	46,7	-	-	-	-
<i>Prunella modularis</i>	1	4,2	-	-	-	-	1	7,7	-	-	7	17,5	-	-
<i>Anthus trivialis</i>	4	16,7	-	-	-	-	2	15,4	4	13,3	2	5,0	-	-
<i>Carduelis spinus</i>	2	8,3	4	28,6	-	-	1	7,7	-	-	1	2,5	1	20,0
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2	8,3	1	7,1	-	-	-	-	2	6,7	2	5,0	-	-
<i>Phylloscopus trochilus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	7,5	-	-
<i>Turdus viscivorus</i>	1	4,2	-	-	1	33,3	1	7,7	-	-	2	5,0	-	-
<i>Parus ater</i>	-	-	-	-	1	33,3	1	7,7	2	6,7	-	-	1	20,0
<i>Anthus pratensis</i>	-	-	1	7,1	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-
<i>Falco peregrinus</i>	-	-	-	-	-	-	1	7,7	-	-	-	-	-	-
<i>Cuculus canorus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-

<i>Columba palumbus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-
<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	4,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	-	-	-	-	-	-	1	7,7	-	-	-	-	-	-
<i>Regulus regulus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-
<i>Regulus ignicapillus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2,5	-	-

Vzrostlé horské smrčiny. Jednoznačně dominantním druhem vzrostlých smrčin a lesních porostů vůbec byla pěnkava obecná. Na většině linií tvořil tento druh třetinu až polovinu zaregistrovaných ptáků. Dalšími běžnými druhy jsou červenka obecná, budníček menší, sýkora uhelníček, pěvuška modrá a pěnice černohlavá.

Nízké horské smrčiny. Dominantním druhem nízkých smrčin je opět pěnkava obecná, která tvoří často kolem poloviny zjištěných ptáků. Druhým častým druhem je křivka obecná, která se v těchto porostech zdržovala v malých skupinkách i ve velkých hejnech. Maximálního rozšíření dosahuje v tomto biotopu línduška

Tab. 5: Kleč – výsledky ze sčítání na liniích/ *Dwarf mountain pine* - results from line counts.

Druh	Pec – Pecný – Břidličná 2 km (jednostranně)								Jelení hřbet 0,3 km	
	15. 5. 04		22. 5. 06		28. 5. 06		10. 6. 06		28. 5. 06	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<i>Prunella modularis</i>	8	23,5	12	27,9	4	30,8	9	27,3	3	50,0
<i>Phylloscopus trochilus</i>	7	20,6	12	27,9	5	38,5	12	36,4	1	16,7
<i>Fringilla coelebs</i>	5	14,7	10	23,3	2	15,4	-	-	2	33,3
<i>Carduelis spinus</i>	3	8,8	1	2,3	-	-	2	6,1	-	-
<i>Turdus viscivorus</i>	3	8,8	1	2,3	-	-	1	3,0	-	-
<i>Cuculus canorus</i>	1	2,9	-	-	-	-	2	6,1	-	-
<i>Loxia curvirostra</i>	1	2,9	-	-	1	7,7	2	6,1	-	-
<i>Anthus trivialis</i>	2	5,9	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Sylvia atricapilla</i>	-	-	-	-	-	-	2	6,1	-	-
<i>Phylloscopus collybita</i>	-	-	2	4,7	-	-	1	3,0	-	-
<i>Turdus merula</i>	-	-	2	4,7	-	-	-	-	-	-
<i>Carduelis flammea</i>	1	2,9	1	2,3	-	-	-	-	-	-
<i>Sylvia curruca</i>	-	-	-	-	1	7,7	1	3,0	-	-
<i>Regulus regulus</i>	-	-	-	-	-	-	1	3,0	-	-
<i>Regulus ignicapillus</i>	1	2,9	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Erithacus rubecula</i>	1	2,9	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	-	-	1	2,3	-	-	-	-	-	-
<i>Turdus philomelos</i>	-	-	1	2,3	-	-	-	-	-	-
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	1	2,9	-	-	-	-	-	-	-	-

lesní, častá je také pěvuška modrá. Specialitou Jeseníků je početný výskyt rehka zahradního právě v tomto typu biotopu, což bylo potvrzeno i v jiných částech hřebene. Řada lesních druhů dosahuje v tomto biotopu horní hranice svého rozšíření, do kleče již nezasahují.

Kleč. Charakteristickými druhy klečových porostů jsou pěvuška modrá a budníček větší. Tyto dva druhy zde dohromady tvoří polovinu až tři čtvrtiny všech ptáků a rovněž jejich hustota je v tomto prostředí nejvyšší. Dalším charakteristickým, i když mnohem méně početnějším druhem je čечetka zimní, která však místy vyhledává spíše rozvolněné porosty smrků nad horní hranicí souvislého lesního porostu. Do kleče víceméně ojediněle zasahují některé lesní druhy, které tu dosahují horní hranice svého výškového rozšíření – např. pěnice černohlavá, králíci, budníček menší a jiní. Zajímavý je opakovaný výskyt pěnice pokřovní, která v nižších partiích prakticky chybí a vyskytuje se opět až

v podhůří. Výskyt tohoto druhu je silně závislý na otevřených plochách s keřovým porostem nebo mlaziny, ve středních polohách se souvislejšími lesními celky se tak prakticky nevyskytuje.

Hole. Na holích se vyskytují ve větším počtu v podstatě pouze dva druhy – linduška luční a skřivan polní. U lindušky luční je toto prostředí hlavním územím výskytu, jinde v Jeseníkách ani v jejich okolí prakticky nehnízdí (snad s výjimkou imisních holin). Přestože se navrhovaná rezervace nachází na okraji hřebene, odhadovaná početnost kolem 100 párů činí z rezervace významnou lokalitu tohoto druhu.

Na strmějších místech hole byl zjištěn výskyt lindušky horské; především sutě Břidličné patří se svahy Vysoké hole a vrcholem Pradědu k jádrům populace tohoto druhu v Jeseníkách. Přes intenzivní průzkum nebyl zjištěn výskyt dalších druhů osídlujících jesenické hole, jmenovitě bramborníčka hnědého a bělořita šedého. Jejich výskyt v rezervaci je však velmi prav-

Tab. 6: Hole – výsledky ze sčítání na liniích/ *Alpine grasslands - results from line counts.*

Druh	Pec – Pecný – Břidličná						Jelení hřbet				Velký Máj	
	15. 5. 04 východní část (1,8 km)		22. 5. 06 mimo severní svahy (1,8 km)		10. 6. 06 kompletní hole (2 km)		28. 5. 06 přechod vrcholu (1 km)		10. 6. 06 okruh vrcholem (2,5 km)		10. 6. 06 u sedla (0,3 km)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<i>Anthus pratensis</i>	16	64,0	14	70,0	39	70,9	13	100,0	19	59,4	4	80,0
<i>Alauda arvensis</i>	4	16,0	4	20,0	7	12,7	-	-	5	15,6	1	20,0
<i>Carduelis spinus</i>	-	-	1	5,0	2	3,6	-	-	2	6,3	-	-
<i>Carduelis flammea</i>	-	-	1	5,0	-	-	-	-	3	9,4	-	-
<i>Anthus spinoletta</i>	2	8,0	-	-	2	3,6	-	-	1	3,1	-	-
<i>Cuculus canorus</i>	-	-	-	-	2	3,6	-	-	1	3,1	-	-
<i>Loxia curvirostra</i>	-	-	-	-	2	3,6	-	-	-	-	-	-
<i>Streptopelia turtur</i>	1	4,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Anthus trivialis</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3,1	-	-
<i>Phoenicurus ochruros</i>	1	4,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Turdus viscivorus</i>	-	-	-	-	1	1,8	-	-	-	-	-	-
<i>Emberiza citrinella</i>	1	4,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

děpodobný, oba druhy byly zjištěny v oblastech do 1 km od jejich hranic.

ZÁVĚR VÝZKUMU PR BŘIDLIČNÁ

Území navrhované přírodní rezervace Břidličná se jeví z ornitologického pohledu jako velmi zajímavé a cenné, a to především z následujících důvodů:

- Navrhovaná rezervace zahrnuje kompletní přechod vegetačních stupňů od bučin přes vzrostlé a nižší smrčiny a rozvolněné porosty roztroušených smrků po subalpínské hole; rovněž zahrnuje specifický biotop klečových porostů.
- V dolní části rezervace budou chráněny typické horské bučiny, které nejsou v Jeseníkách nijak hojné a jsou jediným pravidelným hnízdištěm lejska malého a holuba doupačka.
- V rezervaci je řada špatně dostupných skalních výběžků, které mohou být – a možná i jsou – hnízdištěm sokola stěhovavého a dále např. výra velkého nebo čapa černého.
- Rezervace zahrnuje typické a rozsáhlé alpské hole, místy se skálami a sutěmi, na kterých hnízdí významná část lokální populace lindušky luční a lindušky horské. Tuto plochu si vyhlédl (pravděpodobný) pár mladých orlů skalních.

NÁVRHY OPATŘENÍ

Z hlediska ochrany hnízdících a potenciálně hnízdících druhů ptáků by bylo vhodné držet se následujících zásad:

- udržet kleč ve stávajícím rozsahu, jako hranici jejího rozšíření ponechat hřebenovou turistickou značku. V tomto prostoru by bylo vhodné hranici klečových porostů udržovat, protože keře pomalu rostou směrem do cesty a turistický chodník se posouvá do oblasti hole. Porost kleče u vrcholu Jeleního hřbetu se jeví jako vhodná clona vůči turistickému ruchu, protože subjektivně návštěvníky hřebene odrazuje od cesty tímto směrem a objektivně jim svou neprostupností v této cestě brání. Bylo by vhodné hlídat její

rozsah, aby nedošlo k dalšímu rozrůstání. Toto je třeba řešit i z hlediska ostatních autorů a jejich dílčích zpráv. Otázka významu kleče jako taková a vztahu k holím a zakrslým formám smrků je podrobně řešena v předchozí zprávě autora Analýzy 2005.

- bylo by vhodné rozšířit plochu navrhované rezervace v oblasti bučin o porosty na západních svazích Špičáku a to až k cestě u toku Merty. Bukové porosty v těchto místech plynule navazují na porosty na severním svahu Špičáku a jsou rovněž tradičním hnízdištěm lejska malého, lejska černohlavého a budníčka lesního. Rozšíření rezervace v této oblasti by vytvořilo větší a zajímavější plochu pro zmíněné druhy.

Navrhují plánovitě a nenápadně udržovat nedostupnost údolí horní Merty nad zatáčkou lesní cesty na hranici rezervace mezi severozápadními svahy Jeleního hřbetu a jihozápadními svahy Velkého Máje. Toto údolí samo o sobě zahrnuje kompletní škálu vegetačních stupňů, malebné kaskády horního toku řeky, strmé svahy s řadou skalních výstupů. Do dnešních dní zde nevede žádná vyšlapaná stezka a je tedy dokonale izolované. Bylo by krajně nežádoucí, aby v této oblasti vznikla jakákoliv pravidelně využívaná cesta, ať už lovecká, houbařská či turistická.

Jako další oblasti s kontrolovanou aktivitou doporučuji vrcholové plató Jeleního hřbetu a vrchol Břidličné. V prvním případě je nežádoucí zvýšená návštěvovanost místa; cesta na něj je našťástí pro turisty nepohodlná a tudíž nevyužívaná. Tato oblast je potenciálním hnízdištěm kulíka hnědé-ho, který je nejvýznamnějším hnízdícím druhem Jeseníků. Ve druhém případě je situace komplikovanější, protože v oblasti sutí a skal severozápadně od vrcholu Břidličné existují vyšlapané a tudíž pravidelně využívané stezky. Protože je prakticky nemožné celou rozsáhlou oblast vrcholu kontrolovat a pohybu lidí zde zabránit, bylo by možné uvažovat o vedení turistické značky s naučnou tabulí v oblasti nad sutěmi kombi-

novanou s vybudováním zábran a umístěním vysvětlujících cedulí na cestách vedoucích dolů ke skalám a do sutí. V těchto místech roste např. ohrožený vranec jedlový, a to přímo v trase vyšlapaných chodníčků. Případná turistická trasa by vedla kolem vrcholu a usměrnila by tak pohyb lidí, kteří tudy tak jako tak procházejí. Druhým, neornitologickým problémem vlastního vrcholu je pak poškozování kamených polygonů sbíráním kamení a budováním mužíků a hromad. K likvidaci cenných geomorfologických útvarů prozatím docházelo v malé míře, ale bylo by vhodné se mu preventivně bránit – opět zřejmě kombinací naučné tabule se zábranami, jako je tomu např. na vrcholu Keprníku. Je třeba si uvědomit, že vrchol Břidličné je na rozdíl od vrcholu Jeleního hřbetu nebo Velkého Máje exponovaným, nápadným a pro turisty přitažlivým místem a proto jakékoliv přísné zákazy budou pravděpodobně neúčinné, jako je tomu v případě Petrových kamenů. Disciplinovaným turistům, kteří by se rádi něco o přírodě Jeseníků dozvěděli a nic by nepoškodili, je přístup zamezen (a oni to samozřejmě dodržují), nedisciplinovaní turisté lezou po vrcholových skalách navzdory všem zákazům.

POUŽITÁ LITERATURA

BUREŠ S. ET AL. (2003): Analýza antropických vlivů v nejcennějších částech CHKO Jeseníky: zpráva nultého roku 2003.

HORA J. (ED.) (1998): Legislativa EU a ochrana přírody. ČSO, Praha, 96 p.

HORA J. (ED.) (2000): Směrnice ES o ochraně volně žijících ptáků v ČR. ČSO, Praha, 167 p.

HORA J., MARHOUL P. ET URBAN T. (2002): Natura 2000 v České republice. Návrh ptačích oblastí. Česká společnost ornitologická, Praha, 2002.

HUDEK K. ET AL. (1995): Ptáci České republiky. Sylvia 31 (2): 97–148. Praha.

CHYTRÝ M., KUČERA T. & KOČÍ M., (Eds.) (2001): Katalog biotopů České republiky. – Agentura ochrany přírody a krajiny. Praha.

JANDA J. & ŘEPA P. (1986): Metody kvantitativního výzkumu v ornitologii. SZN Praha.

KOČVARA R. (2004): Analýza antropických vlivů v nejcennějších částech CHKO Jeseníky. Ornitologická část. Mapování rozšíření ptáků v NPR Praděd. Práce pro Správu ochrany přírody ČR ve spolupráci s Ekoservisem Jeseníky, 42 p.

OLŠOVSKÁ H. (2002): Hnízdní biologie lindušky luční a lindušky horské v Jeseníkách v letech 1996–2000. Diplomová práce PŘF UP, Olomouc.

ŠŤASTNÝ K. & BEJČEK V. (2003): Červený seznam ptáků České Republiky. In: PLESNÍK J., HANZAL J. & BREJŠKOVÁ L. (eds.): Červený seznam ohrožených druhů České Republiky. Obratlovci. Příroda 22: 95–120.

ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V., HUDEC K. (1996): Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. 1. vyd. Jinočany: H&H, 1996. 457 s.

ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. (2006): Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České Republice 2001–2003. Aventinum, Praha. 463 p.

VYHLÁŠKA MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

ZÁKON č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v aktuálním znění.